

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIŚNIEW**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	5
3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	8
3.1. ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM	8
3.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W OCENIE INSTYTUCJI GMINNYCH, POLICJI I ZESPOŁU KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ .	11
3.3. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO	13
4. CELE PROGRAMU	19
5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU	23
SPIS TABEL I WYKRESÓW	24

1. WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Dlatego też precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastręcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Najprostszą i dostępną dla przeciętnego człowieka definicją przemocy jest definicja zawarta w Słowniku Języka Polskiego. Określa ona przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”. Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493). Artykuł 2 pkt 2 tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio w literaturze fachowej spotykamy się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar

psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Czasami ofiara staje się ofiarą z przyzwyczajenia. Bywa, że kobieta uzyskuje niezależność ekonomiczną, ale poddawanie się atakom przemocy stało się jak gdyby jej codziennością. Przyzwyczała się i mimo braku zależności od sprawcy, nie znajduje w sobie siły i odwagi, by przeciwstawić się sytuacji, w której dochodzi do przemocy.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych – w 2007 roku odnotowano 22.800 takich przypadków. Statystyki policyjne stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska ujawniają ponadto, że o ile w 1999 roku liczba ofiar przemocy domowej (według Niebieskiej Karty”) kształtowała się na poziomie 96.955 osób (w tym 55.214 kobiet i 37.475 dzieci i młodzieży do 18 roku życia), o tyle w 2008 roku liczba ta wynosiła 140.141 (w tym 81.985 kobiet i 47.098 dzieci i młodzieży do 18 roku życia).

Podobna tendencja wystąpiła w przypadku sprawców przemocy domowej. W 1994 roku odnotowano 56.847 takich osób (w tym 54.669 mężczyzn), a w 2008 roku ich liczba wyniosła 86.568 (w tym 82.425 mężczyzn). Zdecydowana większość z nich w chwili popełnienia przestępstwa była pod wpływem alkoholu. W 1999 roku stwierdzono 48.459 takich osób, a w 2008 roku – 62.000.

Na przestrzeni lat 1999-2008 wzrosła również liczba przeprowadzanych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie – w 1999 roku przeprowadzono 72.031 takich interwencji, a w 2008 – 86.455.

Fakt, iż najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu potwierdza Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jak piszą jej przedstawiciele, w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Szacowany wzrost liczby osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu – na podstawie testu przesiewowego CAGE, który pojawił się w badaniach zarówno w 2002, jak i w 2005 roku – wynosi ok. 36%. W badaniach z 2005 r. 6,7% konsumentów alkoholu – pytanych o ostatnie 12 miesięcy życia – miało pozytywny wynik testu (co najmniej dwie pozytywne odpowiedzi). Odnosząc ten wynik do całej populacji konsumentów (jak pokazują badania, jest to ok. 25 mln osób), można szacować, iż liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie w Polsce ok. 1,5-1,6 mln. To prawie dwukrotnie więcej niż wynosiły szacunki sprzed

ostatnich 4-5 lat. Należy podkreślić, iż jednym z najczęstszych zagrożeń życia rodzinnego związanym z nietrzeźwością jest przemoc w rodzinie.

Według badań CBOS z 2002 roku w niemal co piątej polskiej rodzinie (18%) dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Z kolei badania z lutego 2005 r. pokazują, że 8% badanych akcentowało, iż przyczyną konfliktów i nieporozumień w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez domowników. Zwykle respondenci mówili o nadużywaniu alkoholu i alkoholizmie innych domowników, rzadko o swoim.

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej w kraju wyłania się z badań przeprowadzonych w październiku 2007 roku przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich m.in., że

- przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie; dotyczy ono średnio około połowy rodzin,
- znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%),
- znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie Polaków (64%), zna w swoim otoczeniu (sąsiedztwie) rodziny dotknięte problemem przemocy,
- najczęściej dostrzeganymi formami przemocy są przemoc psychiczna (52%) i fizyczna (44%), w mniejszym stopniu ekonomiczna (26%), a szczególnie seksualna (9%),
- kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%); większość z nich było ofiarami przemocy co najwyżej kilkakrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami,
- przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często (14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko),
- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach; 46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu.

Przytaczając powyższe dane należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym

przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493), do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
4. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Niniejszy Program został opracowany w **Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiśniewie** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet. Zostały one przekazane zarówno placówkom edukacyjnym, jak i liderom lokalnej społeczności.

3.1. ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

W celu uzyskania informacji o problemach agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwoliły one dokonać diagnozy w ww. zakresie, a także uzyskać informacje o już realizowanych działaniach profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach. W sumie do badania przedłożono ankiety z trzech Zespołów Oświatowych: w Wiśniewie, do którego w roku szkolnym 2008/2009 uczęszczało 321 uczniów, w Radomyśli, w którym naukę pobierało 166 uczniów, oraz w Śmiarach, w którym uczyło się 160 uczniów.

Tabela 1. Agresja i przemoc na terenie szkoły i w domu rodzinnym

	Występuje	Liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Zespół Oświatowy w Wiśniewie			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	-	-
Przemoc w rodzinie	X	-	-
Zespół Oświatowy w Radomyśli			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	38	-

Przemoc w rodzinie	X	5	-
Zespół Oświatowy w Śmiarach			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	-	-
Przemoc w rodzinie	X	-	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż zjawisko agresji i przemocy oraz przemocy w rodzinie wystąpiło wśród uczniów i ich rodzin we wszystkich badanych placówkach, przy czym tylko jedna (Zespół Oświatowy w Radomyśli) sprecyzowała liczbę ujawnionych zdarzeń. W związku z tym w szkołach przeprowadzono badania ankietowe służące zdiagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy.

W Zespole Oświatowym w Radomyśli dokonano w czerwcu 2008 roku ewaluacji stanu bezpieczeństwa w szkole za pomocą ankiet skierowanych do uczniów i rodziców. Respondenci (uczniowie i rodzice) uznali, że szkoła jest miejscem raczej bezpiecznym, a młodzież posiada odpowiednią wiedzę na temat instytucji i organizacji niosących pomoc w sytuacji zagrożenia agresją i przemocą. Z kolei rodzice akcentowali w badaniach konieczność zintensyfikowania współpracy ze szkołą w rozwiązywaniu problemów z tego obszaru. Wyniki przeprowadzonej ewaluacji skłoniły placówkę do zorganizowania zajęć profilaktycznych z udziałem przedstawicieli Komendy Miejskiej Policji i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stoku Lackim. Uczestniczyli w nich nie tylko uczniowie, ale również rodzice. Problematyka agresji i przemocy omawiana była także na godzinach wychowawczych i spotkaniach z pedagogiem.

W kolejnych dwóch placówkach badania potwierdziły również występowanie zjawiska przemocy fizycznej i psychicznej. Wyniki badań w Zespole Oświatowym w Śmiarach ujawniły nieliczne przypadki przemocy w rodzinie polegającej na biciu, psychicznym znęcaniu się oraz zmuszaniu dzieci do zbyt ciężkiej pracy fizycznej w gospodarstwie domowym. W celu wyeliminowania podobnych zdarzeń pedagodzy

i wychowawcy prowadzili z uczniami i rodzicami rozmowy i organizowali pogadanki. Ponadto uzyskane wyniki badań stały się impulsem do przeprowadzenia w szkołach następujących zajęć profilaktycznych: prelekcji z udziałem psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stoku Lackim poświęconych omawianej problematyce, a także spotkań z policjantami z wydziału do spraw nieletnich na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich. Jednocześnie ankietowane placówki zwróciły uwagę na konieczność podjęcia w szkołach takich działań profilaktycznych i naprawczych, które przyczynią się m.in. do podniesienia poziomu tolerancji wobec dzieci niepełnosprawnych przez dzieci zdrowe i rodziców oraz do zintegrowania środowiska szkolnego. Zdaniem ankietowanych istnieje potrzeba uświadamiania rodzicom konsekwencji prawnych związanych ze stosowaniem przemocy wobec dzieci. Dlatego placówki szkolne za wskazane uznały organizowanie spotkań rodziców z przedstawicielami prawa.

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom dotkniętym problemem agresji i przemocy m.in. rozmowy z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, dyrektorem szkoły oraz spotkania ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i policjantami. Jeśli chodzi o pomoc adresowaną do rodziców dotkniętych problemem przemocy domowej, to wsparcie polega na udzielaniu informacji o instytucjach zajmujących się tą problematyką, informowaniu o procedurze „Niebieskiej Karty”, a także na informowaniu policji o konkretnych zdarzeniach.

Określając badania, jakie należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i rodziców w celu lepszego zdiagnozowania problemu agresji i przemocy oraz skuteczniejszego niesienia pomocy ww. grupom, przedstawiciele szkół wskazywali na potrzebę prowadzenia badań ankietowych we wszystkich grupach wiekowych, prowadzenia wywiadów środowiskowych i zasięgania informacji od lekarzy pierwszego kontaktu.

Wśród instytucji i organizacji, z którymi szkoły podejmują współpracę w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy, ankietowani wskazywali najczęściej na następujące instytucje z terenu gminy Wiśniew: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z instytucji i organizacji spoza gminy wymieniali: kuratorów sądowych, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komendę Miejską Policji, Miejski

Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach oraz Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. Hansa Christiana Kofoeda.

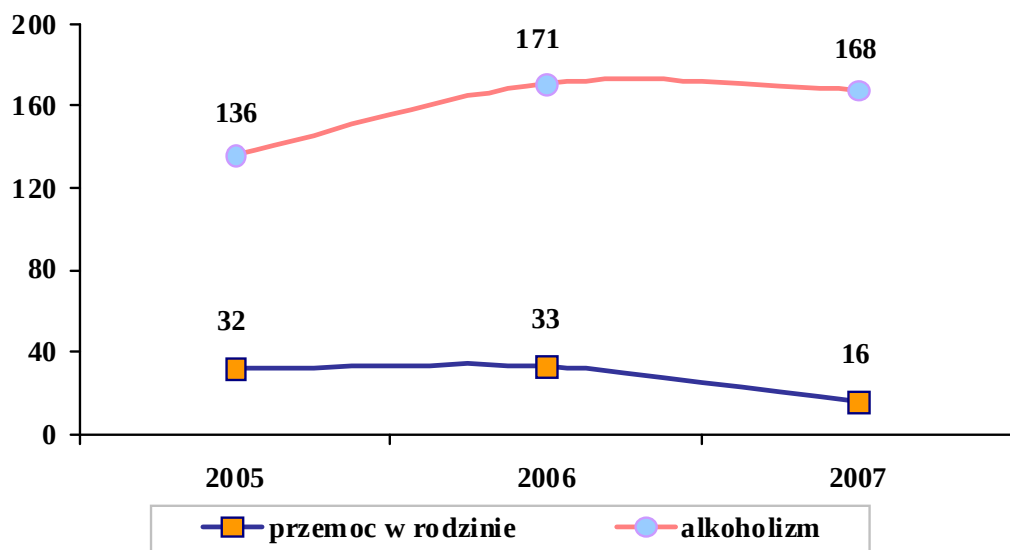
Aby skuteczniej przeciwdziałać agresji i przemocy w rodzinie – zdaniem ankietowanych placówek - konieczne jest podjęcie lub zintensyfikowanie współpracy z GOPS-em w Wiśniewie, proboszczami parafii w Wiśniewie, Radomyśli i Śmiarach oraz z policją. Z instytucji i organizacji spoza gminy wymieniano w tym kontekście Kuratorium Oświaty, PCPR, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Stoku Lackim, Komendę Miejską Policji w Siedlcach i organizacje pozarządowe zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy.

3.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W OCENIE INSTYTUCJI GMINNYCH, POLICJI I ZESPOŁU KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ

Problem agresji i przemocy widziany z perspektywy szkoły nie obejmuje całokształtu negatywnych zjawisk pojawiających się w tym obszarze. W innej perspektywie ujmuje go Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie. W 2008 roku do Komisji wpłynęło 5 wniosków o podjęcie działań w stosunku do sprawcy przemocy domowej będącej skutkiem nadużywania alkoholu. Po przeanalizowaniu sytuacji zgłaszanych we wnioskach, okazało się, że w czterech przypadkach sprawcą przemocy był mąż, a w jednym syn. Ich ofiarami byli: 2 rodziców, 3 dzieci i 4 żony. W związku ze stwierdzonymi przypadkami przemocy domowej, członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy z jej sprawcami i członkami ich rodzin. Dwie sprawy zostały skierowane przez członków rodzin do sądu, a jeden sprawca przemocy skorzystał z pomocy terapeuty uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym.

Zjawisko przemocy domowej nie daje się łatwo zdiagnozować. Dlatego wszelkie potwierdzone urzędowo dane na ten temat stanowią cenne źródło informacji. Pracownicy socjalni należą z pewnością do tych grup zawodowych, które posiadają wiarygodną wiedzę o problemach rodzin. Ich ocenę omawianej kwestii w aspekcie powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2005-2007 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba osób w rodzinach, którym GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy domowej i alkoholizmu w gminie w latach 2005-2007

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2005, 2006, 2007 z powodu alkoholizmu, który najczęściej bywa podłożem przemocy domowej, pomoc społeczną kierowano odpowiednio do 40, 51 i 42 rodzin, liczących 136, 171 i 186 osób. Z powodu przemocy w rodzinie w 2005 roku GOPS w Wiśniewie udzielał wsparcia 5 rodzinom (32 osoby w rodzinach), w 2006 roku 6 rodzinom (33 osoby), a w 2007 r. także 6 rodzinom (16 osób). Na marginesie warto zwrócić uwagę na brak relacji między liczbą świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu, a liczbą beneficjentów otrzymujących pomoc z uwagi na przemoc w rodzinie, co jednak nie wyklucza istnienia związku przyczynowego między alkoholizmem a stosowaniem przemocy domowej.

Ważnym źródłem informacji o skali zjawiska przemocy domowej są policyjne dane. Jak wynika z informacji Posterunku Policji w Wiśniewie, w 2008 roku na terenie gminy przeprowadzono 112 interwencji domowych, z których 10 dotyczyło przemocy w rodzinie i związanych było z procedurą „Niebieskiej Karty”. Warto przy okazji wspomnieć o artykułach zamieszczanych w Informatorze Gminy Wiśniew „Gminne Wieści” na temat problematyki agresji i przemocy oraz materiałach instruktażowych opracowanych przez GOPS w Wiśniewie w ramach programu „Bezpieczna gmina Wiśniew na lata 2007-2010” pt. „Niebieska Karta”, „Jak radzić sobie z przemocą

domową?”, „Kobiety wobec przemocy – mały poradnik dla ofiar przemocy w rodzinie, dyskryminacji i molestowania”.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Siedlcach, w gminie Wiśniew w 2008 r. zamieszkiwały 3 rodziny, których członkowie zostali skazani prawomocnymi wyrokami za znęcanie się nad rodziną (art. 207 Kodeksu Karnego). Jeden ze sprawców odbywał wyrok w zakładzie karnym, a pozostali mieli wyroki w zawieszeniu.

Należy również zauważyć, że gmina Wiśniew posiada program „Bezpieczna gmina Wiśniew” na lata 2007-2010, w którym wyznaczono następujące cele główne:

- ochrona dzieci i młodzieży,
- ograniczenie zjawisk kryminogennych, chuligaństwa i wandalizmu,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym, tj. alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej,
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym ze szczególnym zwróceniem uwagi na drogę dzieci do i ze szkoły.

W obszarze działań zapobiegawczych dotyczących ochrony rodziny przed przemocą w programie zarekomendowano poniższe działania:

- prowadzenie działalności edukacyjnej wśród nauczycieli, rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- współdziałanie instytucji pomocowych,
- informowanie za pośrednictwem lokalnych mediów o możliwościach pomocy ofiarom przemocy domowej,
- zaangażowanie instytucji pomocowych w realizację procedury „Niebieskiej Karty”,
- optymalne wykorzystanie sieci punktów interwencji kryzysowej dla ofiar przestępstw.

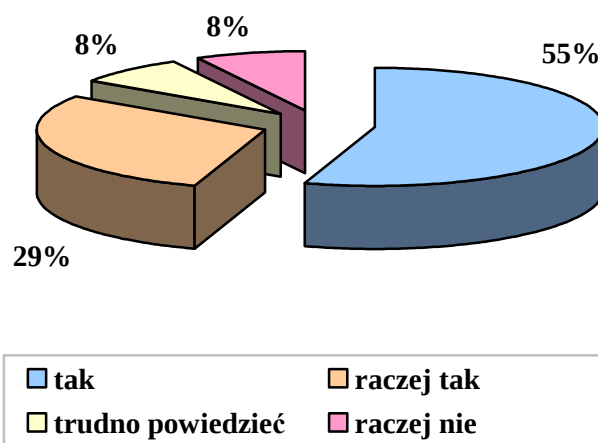
3.3. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które ma na celu określenie skali problemu i wskazanie ewentualnych kierunków jego rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym,

za pomocą którego diagnozowano ww. zjawisko w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Poniższe wykresy ukazują skalę problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz prezentują opinie badanych na temat przyczyn tej patologii społecznej oraz oferty pomocy dla osób nią dotkniętych.

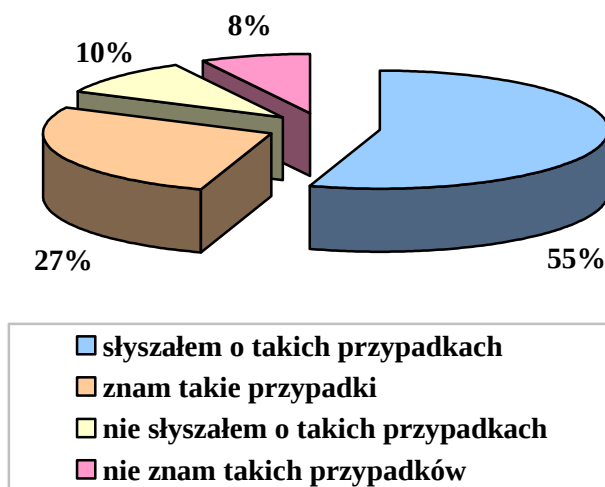
Wykres 2. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (łącznie 84%) stwierdziła, iż przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym. Odmiennego zdania było 8% ankietowanych, tyle samo badanych nie sprecyzowało stanowiska.

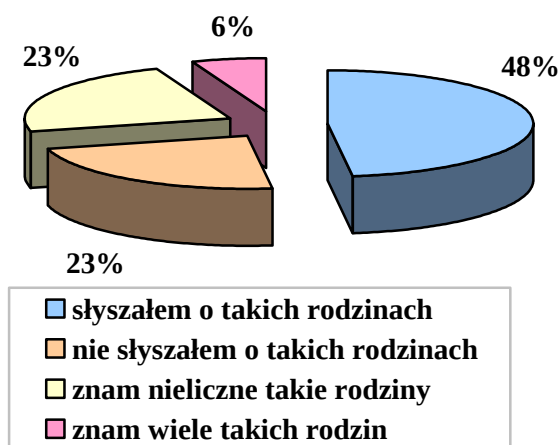
Wykres 3. Czy w rodzinach zamieszkujących w gminie istnieje zjawisko przemocy domowej?

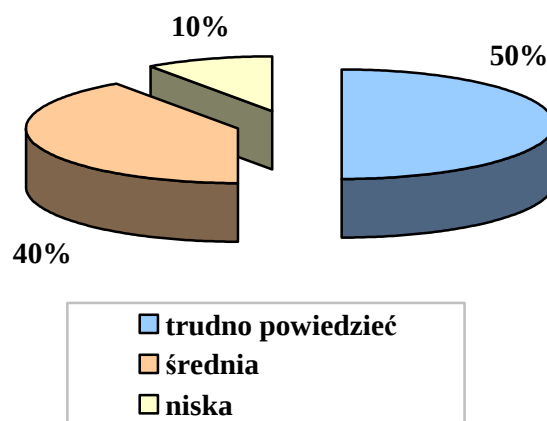
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zjawisko przemocy w rodzinie znane jest w sumie 82% badanych mieszkańców. Pozostali respondenci stwierdzili, że nie słyszeli o przypadkach przemocy domowej lub ich nie znają.

Wykres 4. Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

Wykres 5. Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

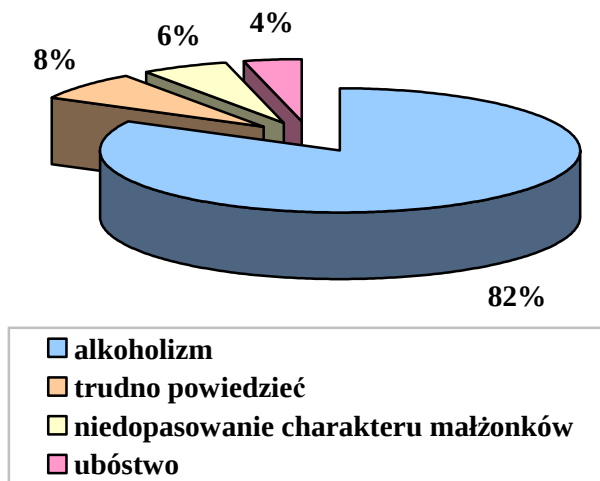

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych osób (łącznie 77%) przyznała, iż słyszała o przypadkach występowania tej patologii w gminie bądź je zna, co należy uznać za zjawisko niepokojące. Odmienną opinię w tej sprawie wyraziło 23% respondentów.

Jednocześnie 40% ankietowanych stwierdziło, iż skala omawianego problemu w gminie jest średnia, 10% osób uznało ją za niską, a nikt nie uznał jej za wysoką. Połowa badanych nie miała na ten temat zdania.

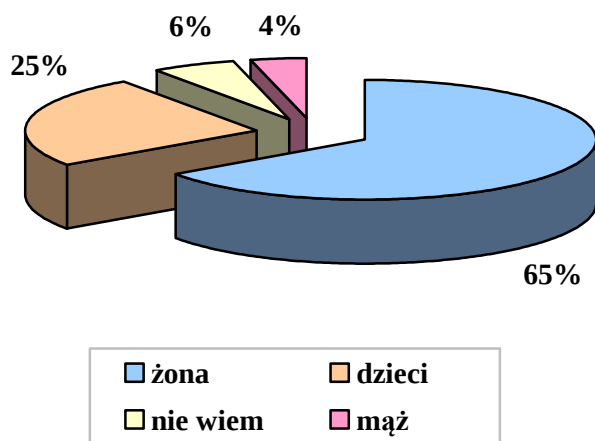
Wykres 6. Jaka jest najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie?

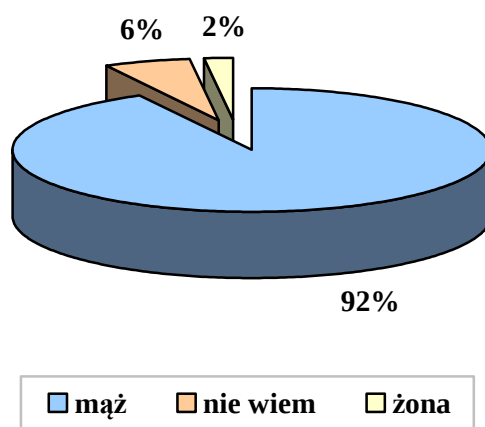
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (82%) stwierdziła, iż alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Ponadto wskazywano na niedopasowanie charakteru małżonków (6%) i ubóstwo (4%). Jednocześnie 8% badanych nie miało na ten temat zdania.

Wykres 7. Ofiary przemocy w rodzinie

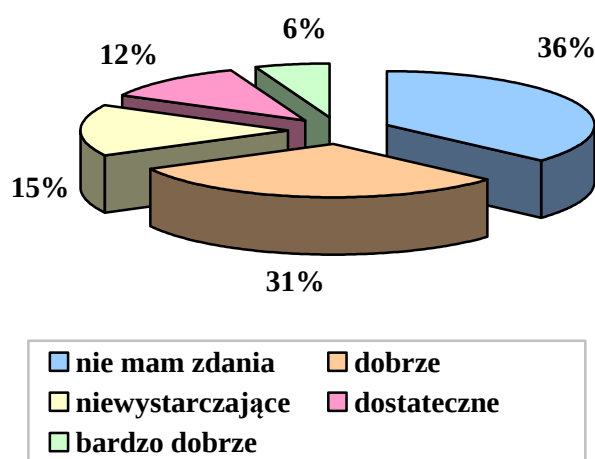
Wykres 8. Sprawcy przemocy w rodzinie

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są żony (65%) i dzieci (25%). Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, zdecydowana większość ankietowanych (92%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci.

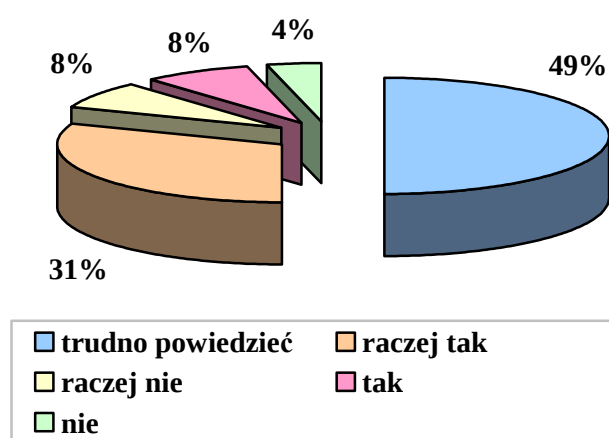
Wykres 9. Ocena działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie

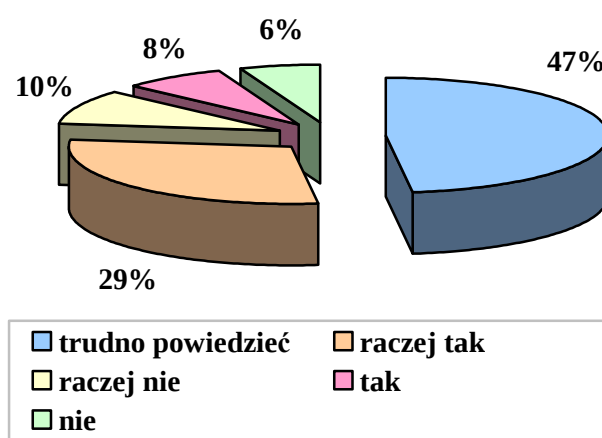
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając realizowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, łącznie 49% ankietowanych miało pozytywne zdanie, uznając je za dobre (31%), dostateczne (12%) lub bardzo dobre (6%). Odmienne zdanie wyraziło 15% badanych, a 36% nie miało opinii na ten temat.

Wykres 10. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Respondenci pozytywnie wypowiedzieli się zarówno jeśli chodzi o pomoc dla ofiar przemocy (łącznie 39% uznało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca), jak i o wsparcie dla sprawców przemocy (37% uznało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca). W pierwszym przypadku odmienny pogląd wyraziło w sumie 12% respondentów, uznając wsparcie świadczone ofiarom przemocy za raczej niewystarczające bądź niewystarczające. W przypadku sprawców przemocy 16% badanych osób było zdania, że pomoc im świadczona jest niewystarczająca. Uwagę zwracały duże odsetki osób, które nie zajęły stanowiska (w przypadku pomocy dla ofiar przemocy 49% badanych nie miało zdania, natomiast w przypadku wsparcia dla sprawców 47%).

4. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

**PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE WIŚNIEW
I SKUTECZNE ROZWIĄZYWANIE
PROBLEMÓW Z NIM ZWIĄZANYCH**

Cel operacyjny 1.

Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy; włączanie w tę działalność społeczności lokalnej.
- Analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
- Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Współpraca i przepływ informacji pomiędzy placówkami oświatowymi, jednostkami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodkami zdrowia, policją, sektorem pozarządowych – prowadzenie wspólnych działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym.
- Podjęcie działań w kierunku powołania na terenie gminy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, składającego się z przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych, ośrodka zdrowia, policji, organizacji pozarządowych oraz kuratorskiej służby sądowej.

Cel operacyjny 2.

Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.
- Systematyczne podnoszenie wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy w rodzinie, możliwości jej przeciwdziałania oraz ochrony przed nią (w szczególności

rodziców, dzieci, nauczycieli i pedagogów szkolnych, przedstawicieli służb społecznych, osób duchownych), m.in. poprzez lokalne mass media.

- Promowanie wśród lokalnej społeczności wartości rodziny i wychowania bez przemocy.
- Opracowanie przystępnych informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia psychicznego dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 3.

**Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom,
w których stosowana jest przemoc, a w szczególności
zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie**

Działania:

- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, w tym socjalnej, finansowej, rzeczowej, psychologicznej, prawnej, w zakresie uzyskania schronienia, aktywizacji zawodowej.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- Podjęcie działań w kierunku organizacji na terenie gminy Punktu Interwencji Kryzysowej.
- Upowszechnianie procedury „Niebieskiej Karty”.
- Propagowanie wśród mieszkańców gminy pomocy sąsiedzkiej.
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie szerszego dostępu do pomocy socjoterapeutycznej (rozwój na terenie gminy sieci świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych) oraz do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (prowadzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego gminy).

Wskaźniki:

Dla realnej oceny funkcjonowania programu konieczny jest zestaw wskaźników. Wśród istniejących najbardziej adekwatne będą:

- dane statystyczne na temat przestępczości związanej z przemocą w rodzinie,
- liczba spotkań zespołu monitorującego zjawisko przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin wspomaganych z systemu pomocy społecznej z powodu problemu przemocy w rodzinie,
- liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- liczba realizowanych programów, organizowanych akcji i spotkań informacyjnych oraz liczba ich uczestników,
- liczba osób przeszkolonych i wyedukowanych.

5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje Koordynator Programu wraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia je Wójtowi i Radzie. Środki finansowe na realizację programu pochodzą ze źródeł własnych samorządu gminnego oraz ze źródeł zewnętrznych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Agresja i przemoc na terenie szkoły i w domu rodzinnym

Wykresy:

Wykres 1. Liczba osób w rodzinach, którym GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy domowej i alkoholizmu w gminie w latach 2005-2007

Wykres 2. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

Wykres 3. Czy w rodzinach zamieszkujących w gminie istnieje zjawisko przemocy domowej?

Wykres 4. Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

Wykres 5. Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Wykres 6. Jaka jest najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie?

Wykres 7. Ofiary przemocy w rodzinie

Wykres 8. Sprawcy przemocy w rodzinie

Wykres 9. Ocena działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie

Wykres 10. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?